

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. julija 2016

Povzetek

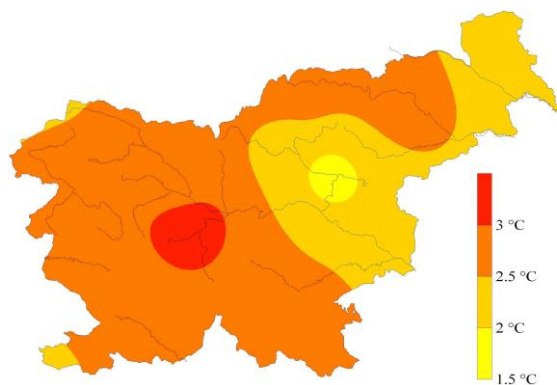
Pridelek ječmena je že v kaščah, ob koncu prve dekade julija se je pričela žetev pšenice, najprej na Primorskem in severovzhodu države, drugod jo lahko pričakujemo v prihodnjih dneh. Zaloga vode v tleh se je ob visokih temperaturah v površinskem sloju tal precej izčrpala. Vodna bilanca za vegetacijsko obdobje pa še ostaja blizu povprečja, razen na obalnem območju in na severovzhodu države. V osrednji Sloveniji je v vegetacijskem obdobju padlo celo več padavin od potencialno izhlapele vode, kar sicer nakazuje na dobro hidrološko zalogo vode, kmetijskim rastlinam, zlasti tistim s plitvimi koreninami, pa je bilo potrebno vodo nekajkrat dodati z namakanjem.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V prvi julijski dekadi smo bili deležni pravih poletnih razmer. V začetku dekade nas je razvajalo suho in sončno vreme, temperature zraka so z izjemo višjih leg presegale 30 °C. V sredini dekade se je zaradi občasnih prodorov sveže zračne mase in prehodu dveh front nekoliko osvežilo, a se je do konca dekade ponovno ogrelo. Na Primorskem so ob koncu dekade temperature zraka že presegale 33 °C, v osrednji Sloveniji pa 32 °C in tako nakazale začetek letošnjega prvega vročinskega vala. Dekadne povprečne temperature zraka so bile po vsej državi višje kot običajno, na vzhodu za okoli 2 °C, še nekaj več na zahodu, v osrednji Sloveniji pa za več kot 3 °C. Padavine so bile bolj krajevnega značaja in medtem ko je bilo ponekod dežja le za vzorec, so ob prehodu fronte sredi dekade del države, predvsem Zasavje, zajeli močnejši nalivi in povzročili kar nekaj škode. Sicer je bila količina padavin v večjem delu države podpovprečna. Na Obali in na severovzhodu je padlo manj kot 10 mm dežja, kar predstavlja le nekaj odstotkov dolgoletnega povprečja. V osrednji Sloveniji, ki je bila v tej dekadi najbolj namočena, pa je bila skupna količina padavin v mejah normalnih vrednosti. Sonca ni manjkalo. Največ sončnih ur so zabeležili na Primorskem in Štajerskem, kjer je sonce skupaj sijalo več kot 100 ur, drugod so zabeležili več kot 90 ur, nekoliko manj na Gorenjskem. Sončnih ur je bilo po vsej državi za vsaj desetino več kot v običajno, v delu Primorskem in Štajerskem tudi do 30 % več.

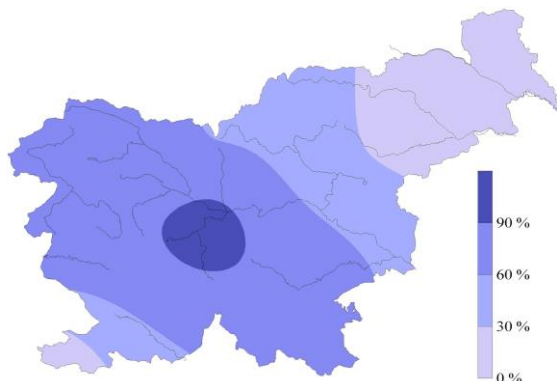
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	T_{povp}	T_{max}	T_{min}
Bilje	24,1	33,9	14,2
Portorož let.	24,5	33,4	15,5
Ljubljana	23,2	32,2	14,4
Novo mesto	22,2	31,3	13,1
Celje	21,1	30,9	11,1
Maribor let.	22,1	32,0	10,6
Murska Sobota	21,7	31,1	11,9
Rateče	18,2	28,5	9,2
Slovenj Gradec	20,3	29,6	10,7

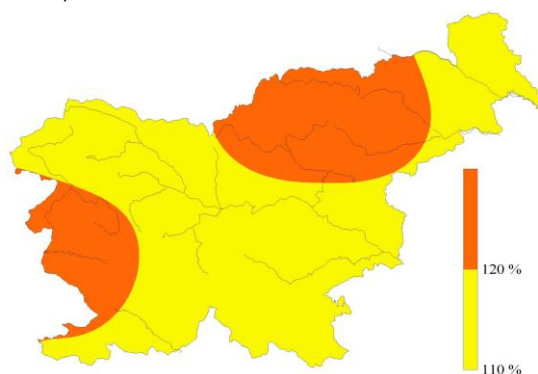
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	32,7	6	4
Portorož let.	0,5	9	1
Ljubljana	42,7	7	3
Novo mesto	28,6	6	4
Celje	16,6	6	4
Maribor let.	5,1	4	6
Murska Sobota	4,7	9	1
Rateče	40,7	5	5
Slovenj Gradec	19,9	5	5

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	110,8	13,7
Portorož let.	118,3	14,0
Ljubljana	99,6	14,0
Novo mesto	96,6	13,9
Celje	93,6	13,0
Maribor let.	103,1	13,9
Murska Sobota	97,3	13,4
Rateče	83,3	11,0
Slovenj Gradec	101,1	13,6

TEMPERATURA TAL

Vročina, ki je dnevoma naraščala proti koncu deкаде, je ogrela tudi tla. Povprečne temperature tal so bile za 2 do skoraj 3 °C (na Primorskem) višje od dolgoletnega povprečja. V globini 5 cm so se gibale med 24 in 29 °C, v globini 10 cm pa so bile za pol do ene stopinje nižje. V opoldanski pripeki so se tla najbolj segrela na Primorskem, do 36 °C, drugod so dosegle od 32 do 33 °C, nekaj manj le ponekod v severni in osrednji Sloveniji. Na Primorskem se površinski sloj tal ni ohladil pod 22 °C, v osrednji Sloveniji, na Dolenjskem in na severovzhodu pa so minimalne temperature tal ostale nad 19 °C, na mariborskem in slovenjegraškem območju pa so se zadržale okoli 18 °C.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

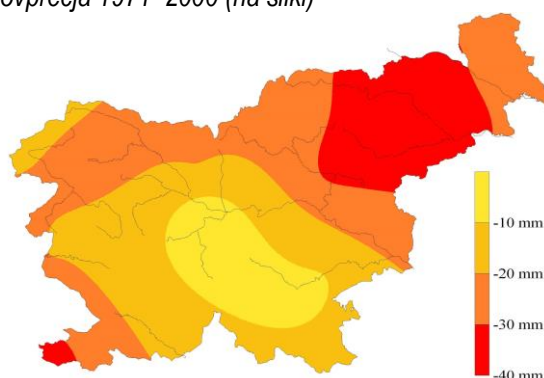
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	29.0	2.7	23.4	35.4	28.8	2.6	24.3	33.2
Portorož let.	28.3	2.0	22.6	36.0	27.6	1.6	23.3	31.6
Ljubljana	25.3	1.8	19.4	31.4	25.2	1.8	20.3	28.9
Novo mesto	24.7	1.4	19.2	32.0	24.5	1.3	20.4	28.4
Celje	24.1	1.0	19.4	30.0	23.7	0.9	20.2	26.9
Maribor let.	25.2	2.1	18.1	32.1	25.4	2.5	18.9	28.3
Murska Sobota	24.6	1.9	19.5	32.7	24.2	1.5	19.7	29.8
Slovenj Gradec	23.7	1.9	17.9	29.6	23.1	1.4	18.4	26.3

VODNA BILANCA IN IZHLEPEVANJE

V prvi julijski dekadi so vroči dnevi z visokim izhlapevanjem in skromna količina padavin poskrbeli za negativno vodno bilanco po vsej Sloveniji. Največji vodni primanjkljaj je bil na Obali, blizu 60 mm, na severovzhodu je znašal več kot 40 mm, drugod med 5 in 30 mm. Izhlapevanje je predvsem ob začetku in koncu deкаде po nižinah večkrat preseгло 5 mm. Na Primorskem je bilo dni z visokim izhlapevanjem (nad 5 mm) kar nad 8, po notranjosti od 3 do 6.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-23,4	56,1	8
Portorož let.	-58,2	58,7	9
Ljubljana	-5,9	48,6	3
Novo mesto	-16,0	44,6	2
Celje	-28,7	45,3	3
Maribor let.	-47,4	52,5	6
Murska Sobota	-41,5	46,2	3
Rateče	0,0	40,7	0
Slovenj Gradec	-20,7	40,6	0

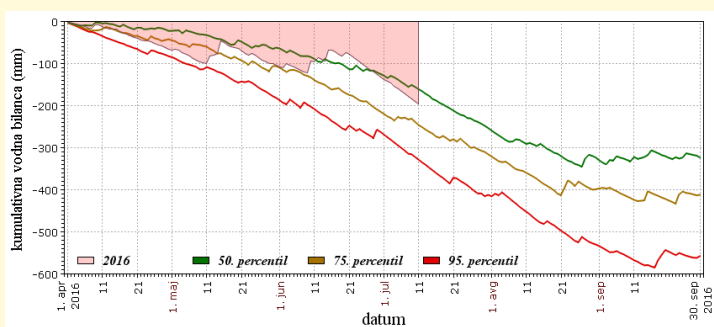
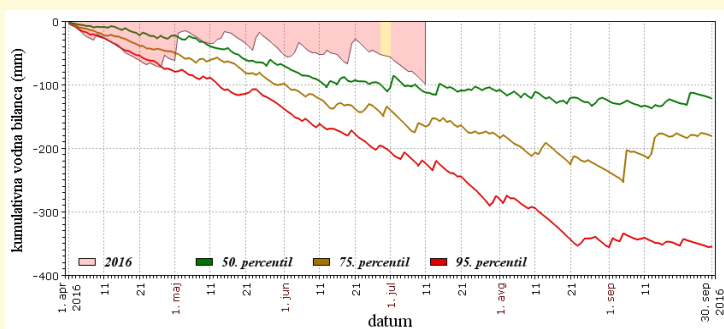

STANJE RASTLIN

V severovzhodni Sloveniji je ob koncu prve dekade julija pšenica dozorela. Potekala je žetev. Dozorevanje pšenice se je zaključevalo tudi v drugih žitorodnih območjih, kjer žetev lahko pričakujemo že v naslednji dneh. Vremenski pogoji za žetev so bili skoraj vso prvo dekada julija zelo dobri, brez večjega dežja. Ob visokih temperaturah zraka se je zrnje lahko dobro osušilo. Ječmen je že požet, za njim pa so ponekod že posejali strniščne posevke, med drugim tudi strniščno ajdo, ki se vse bolj vrača na slovenska polja. Na hitrost vznika strniščnih posevkov bo vplivala preskrba površinskega sloja tal z vodo. V prvi dekadi julija je zalogo vode v površinskem sloju tal vročina močno izčrpala, da je ta postala rastlinam težko dostopna, kmetijske rastline pa so se znašle v sušnem in ob visokih temperaturah zraka tudi v vročinskem stresu. Na plitvih tleh je bilo potrebno zelenjadnice vsaj trikrat namakati. Koruzni posevki pa so dobro izkoristili obilno junijsko vlago v tleh, toploto in dodana gnojila in nadoknadili zamujeno zaradi neugodnih rastišnih razmer v prvi polovici junija. Zgodnejši hibridi so že prešli v obdobje metličenja, prašenja in svilanja na storžih, v prihodnjih dneh pa lahko pričakujemo metličenje koruze tudi drugod po Sloveniji. Pridelovalci so se borili s posledicami okužbe krompirja s fitoftoro, marsikje so boj izgubili in je bilo krompir že treba predčasno izkopati. Na udaru je bila tudi vinska trta z okužbami s peronosporo. To še posebej velja za vinograde, kjer so bile opažene tudi okužbe na grozdih.

NOVICA

VEGETACIJSKA VODNA BILANCA KMETIJSKIH TAL V ZAČETKU JULIJA 2016

Potek meteorološke vodne bilance v vegetacijskem obdobju v Murski Soboti (zgoraj) in v Portorožu (spodaj) (50. percentil – suho, 75. – zmerna suša, 95. percentil – ekstremna suša)

Kljub razmeroma suhi prvi dekadi julija je stanje vegetacijske vodne bilance v večjem delu Slovenije še v mejah povprečno sušnih razmer (Primorska, Dolenjska, severovzhod), ponekod tudi s presežki vode (osrednja Slovenija). Letošnja oskrba tal z vodo je precej boljša od primerljivega obdobja preteklega leta 2015, ko se je primanjkljaj vode do konca junija večkrat približal ekstremno sušnim razmeram, zlasti na Primorskem, kjer so te vztrajale vso vegetacijsko obdobje. Letos je precej sušne razmere nakazoval le vstop v vegetacijsko obdobje, oziroma večji del aprila, ko je velikost vodnega primanjkljaja že nakazovala zmerno sušo, ponekod celo hudo sušo. V nadaljevanju vegetacijskega obdobja pa so pogoste padavine skoraj povsod po državi popravile stanje vodne bilance, še posebno od druge dekade maja do konca junija, ko je količina padavin presegla količino potencialno izhlapele vode v osrednjem delu Slovenije, v severni polovici Slovenije ter občasno tudi na Goriškem.

Na obalnem območju trenutni primanjkljaji vode ne odstopajo veliko od običajnih vrednosti, ki sicer nakazujejo sušne razmere. Tudi na severovzhodu države so te blizu povprečnih vrednosti. Na območjih s plitvimi in peščenimi tlemi, s slabimi vodno zadrževalnimi lastnostmi, je bilo priporočljivo kmetijskim kulturam, zlasti tistim s plitvimi koreninami, vodo vsaj nekajkrat dodati z namakanjem.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 13. 7. 2016

SLOVENIJA	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevilhte					
Pojavi	plohe	dež	dež		
Tmax [°C]	28	20	23	25	27
Tmin [°C]	20	15	12	12	14
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	7 .. 18	7 .. 18	7 .. 18	0	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:
<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami *Vreme podrobneje* / *Modelska napoved* / *Verjetnostna napoved - 10 dni*